

Leer Lokaal - Onderwijstijd voor scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Deze wijzer maakt concreet hoe scholen van het stedelijk en gemeentelijk basisonderwijs de onderwijstijd kunnen organiseren en invullen. Het leerplan **Leer Lokaal** van OVSG is hierbij het richtinggevend kader.

1. VISIE EN BOUWSTENEN

Leer Lokaal is het leerplan voor de **hele basisschool**. Het **buitengewoon onderwijs** hanteert Leer Lokaal als doelenkader.

Het OVSG-leerplan Leer Lokaal is opgebouwd rond **vijf bouwstenen**: totale persoonlijkheidsontwikkeling, kenniscreatie, samenhang via geïntegreerd werken, continue ontwikkeling en leerlingen begeleiden. In '[Bouwstenen Leer Lokaal](#)' worden de visie en de bouwstenen verduidelijkt.

Hoe de bouwstenen concreet worden uitgewerkt, blijkt onder meer uit de manier waarop de onderwijstijd wordt aangewend.

2. OPBOUW VAN HET LEERPLAN

Het leerplan is opgebouwd volgens een **spiraalcurriculum**: doelen worden cumulatief opgebouwd doorheen de verschillende fases en leerjaren. Verduidelijking vind je in de tekst '[Opbouw van een leerlijn](#)'.

In het leerplan wordt aangeduid **wanneer de doelen worden aangeboden**, niet wanneer ze worden bereikt. Een doel krijgt een complexer opvolgdoel na een periode van twee schooljaren. OVSG rekent dus meestal twee schooljaren om aangeboden leerplandoelen te bereiken. Bepaalde doelen, zoals attitudes, worden doorheen de volledige schoolloopbaan aangeboden. Dit zijn na te streven doelen: hiervoor geldt een inspanningsverplichting.

In Leer Lokaal wordt het onderwijsaanbod in het gewoon kleuteronderwijs en het lager onderwijs in samenhang aangeboden. Het omvat de volgende leergebieden: Kunst en Cultuur, Nederlands, Ik en de Wereld, wiskunde, gezondheid, leercompetenties, digitale geletterdheid en sociaal-relatieve competenties. Voor het lager onderwijs is het leergebied Frans een verplicht deel van het onderwijsaanbod voor de derde graad. De school kan vanaf het eerste leerjaar Frans aanbieden¹.

4. EVENWICHTIG ONDERWIJSAANBOD

De leerlingen starten de schoolloopbaan rond de leeftijd van **2,5 jaar** en beëindigen die op de leeftijd van **12 jaar**. Een leerling in het basisonderwijs doorloopt 9 schooljaren. Binnen deze termijn worden doelen, die in relatie staan tot de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen, aangeboden en bereikt. De ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs zijn na te streven doelen, de eindtermen in de lagere school zijn te bereiken minimumdoelen.

1

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15073>

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=12254#135339>

Elk schoolbestuur is verplicht om te werken met een **goedgekeurd leerplan**. Dit impliceert dat het schoolbestuur en de school rekening houden met de voorgestelde onderwijstijd.

Bij de berekening van de onderwijstijd houdt OVSG rekening met:

- het aantal schooljaren en de effectief beschikbare onderwijstijd per fase en per leerjaar, rekening houdend met het aantal vakantiedagen;
- 28 lestijden van 50 minuten per week, 30 weken per schooljaar;
- het aantal doelen en de complexiteit van doelen in relatie tot de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen;
- de leergebieden;
- 2 lestijden levensbeschouwelijke vakken;
- 2 lestijden lichamelijke opvoeding in het lager onderwijs en 5 lestijden bewegingsopvoeding in het kleuteronderwijs;
- 2 lestijden Frans voor het 5de en 6de leerjaar;
- de autonome ruimte

3. AUTONOME RUIMTE

In de autonome ruimte kunnen het bestuur en de school **eigen accenten** leggen binnen het pedagogisch project, rekening houdend met de context en de instroomkenmerken van de leerlingen. Een school kan, om haar visie op onderwijs concreet te maken, **extra onderwijstijd** voorzien voor leergebieden en/of specifieke doelen uit het leerplan. Zo kan de ene school extra onderwijstijd voorzien voor beweging op school, een andere voor extra lestijden Nederlands of Frans. Een school kan ook een werking opbouwen rond burgerschap en participatie of de autonome ruimte benutten om samenhang via geïntegreerd werken doorheen alle klassen vorm te geven.

Het schoolbestuur en de school maken die keuze en ze leggen dit vast in het schoolwerkplan.

De **invulling van de onderwijstijd** valt onder de pedagogische vrijheid van het schoolbestuur. De indeling in leergebieden en domeinen van de leerplannen heeft dus niet de bedoeling om een bepaalde structuur aan te geven voor het onderwijsaanbod.

4. AANWENDEN VAN DE ONDERWIJSTIJD

Onderwijstijd Leer Lokaal

Algemeen (BHG)

Onderwijstijd Leer Lokaal

Fase 1 (BHG)

Onderwijstijd Leer Lokaal

Fase 2 - specifiek 3de kleuterklas (BHG)

Onderwijstijd Leer Lokaal

Fase 2 - specifiek 1ste leerjaar (BHG)

Keuzes bij het leergebied Frans en impact op de onderwijstijd

Verschillende scholen in het Brussels Hoofdstedelijk gewest organiseren lessen **Frans vanaf het derde leerjaar of vanaf het eerste leerjaar**. Dit is een concretisering van hun visie op het leren van talen.

Onderzoek wijst uit dat het versterken van de moedertaal ook het leren van het Nederlands versterkt. In het Brussel Nederlandstalig onderwijs is 6,7% van de kleuters homogeen Nederlandstalig, voor het lager onderwijs is dat 8%. Alle andere leerlingen groeien op in meertalige contexten waarbij het Frans vaak één van de gesproken talen is².

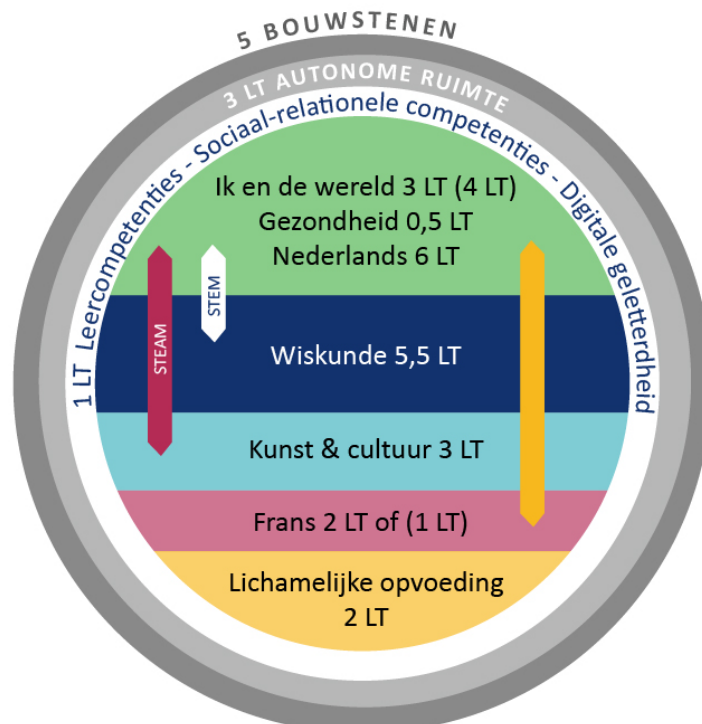
Sommige scholen vinden het noodzakelijk dat alle leerlingen die wonen en leven in het tweetalig gebied de beide talen beheersen. Een weloverwogen didactische aanpak, het selecteren en creëren van doelen, die meer dan het behalen van de minimumdoelen (eindtermen) ambiëren, en het verhogen van onderwijstijd voor het leergebied Frans zijn hiervan het gevolg.

Een school kan er ook voor kiezen om de geadviseerde onderwijstijd van 2 lestijden voor Frans te behouden zonder extra onderwijstijd te voorzien in andere leerjaren.

De keuze die de school maakt wordt weerspiegeld in de onderwijstijd en de aanpak in de school- en klaswerking. De voorziene onderwijstijd Nederlands en wiskunde blijven gegarandeerd. Samenhang via geïntegreerd werken kan extra voordelen opleveren inzake de onderwijstijd en het leren vanuit kennisrijke thema's.

Hieronder wordt de onderwijstijd aangegeven voor scholen die kiezen voor formeel Frans vanaf fase 3 in het basisonderwijs.

Onderwijstijd Leer Lokaal Fase 3 (BHG)

² https://www.vgc.be/sites/vgc/files/2023-06/2021_website_evolutie_NOB.pdf

Onderwijstijd Leer Lokaal

Fase 4 (BHG)

Een school in het Brussels Hoofdstedelijk gewest die als pedagogisch project formuleert 'een taalsterke diverse school' te zijn, kan haar autonome ruimte benutten om extra lestijden Frans te organiseren vanaf het eerste leerjaar. Hier wordt de aanpak vanuit talensensibilisering, taleninitiatie en formeel Frans taalonderwijs planmatig uitgewerkt. Vraag hiervoor advies en begeleiding aan je pedagogisch adviseur.